

GİRİŞ

Aşağıdakı keyfiyyət planı partnyor ölkələrdəki ali təhsil müəssisələrində peşə əsaslı təhsilin planlaşdırılması, həyata keçirilməsi, monitorinqi, qiymətləndirilməsi və təkmilləşdirilməsindən ibarət keyfiyyət təminatı dövrünə əsaslanır. Keyfiyyətin təminatı hazırkı dövrdə ali təhsil müəssisələri üçün əsas məsələlərdən biridir və yüksək səviyyədə səriştə tələb edir. Bu baxımdan, UniLab layihəsində peşə əsaslı təhsilin tətbiqi prinsiplərinin müəyyənəndirilməsinə əsasən, tələbələr üçün keyfiyyətli peşə əsaslı təhsilin təyinatını gücləndirəcək. Bu, həmçinin şirkətlərə işə götürmə ehtiyaclarını ödəməyə, müəyyən sektorlarda işçi qüvvəsi çatışmazlığını aradan qaldırmağa və ali təhsil müəssisəsinin nüfuzunu yaxşılaşdırmağa kömək edəcək.

Ali təhsil müəssisələri, peşə əsaslı təhsilin təyinatlarının/proqramlarının təminatçısı kimi keyfiyyət planının həyata keçirilməsinə zəmanət verir.

Modelimiz prinsiplərə, meyarlara (və ya standartlara) və göstəricilərə əsaslanan **PCI** (Tərəfdaş ölkə təşkilatları) modelidir.

- [Burada](#) müəyyən edildiyi kimi UniLab prinsipləri və konsepsiyaları
- Göstəricilər yüksək keyfiyyətli peşə əsaslı təhsil əldə etmək üçün yerinə yetirilməli olan şərtlərdir.
- Keyfiyyət planında qeyd olunan sübutlar və dəstəkləyici sənədlər peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələrini təkmilləşdirmək üçün monitorinq prosesi və/yaxud qiymətləndirmə üçün zəruridir. Onlar vasitələr (və ya vasitələrin prototipləri kimi) kimi hazırlanacaq (D5.4).

Bu, tərəfdaş ölkələrdə istənilən ali təhsil müəssisəsinə uyğunlaşdırıla bilən ümumi modeldir. Modelin hər hansı bir quruma uğurla ötürülməsini təmin etmək üçün addım-addım təlimat təklif edir.

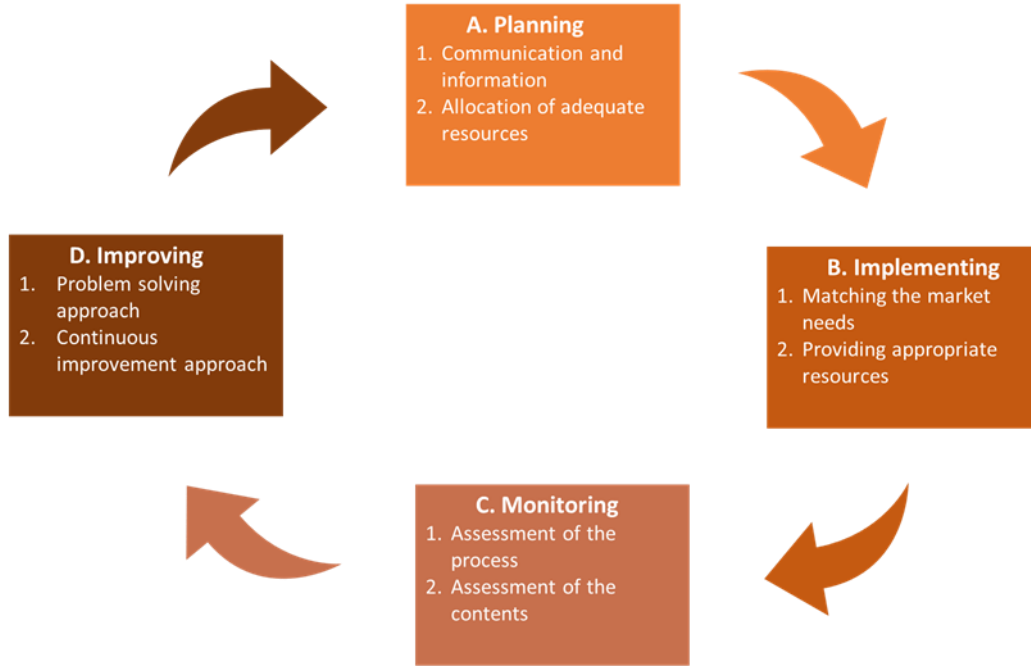
Keyfiyyət planının hazırlanmasının əsas mərhələləri bunlardır:

- Əsas hədəf qruplarının müəyyən edilməsi: marağı olan tərəflər, tələbələr, akademik heyət və şirkətlər
- Ali təhsil müəssisəsinin bu keyfiyyət planı ilə nail olmaq niyyətində olduğu məqsədlərin müəyyən edilməsi
- Həyata keçirilən fəaliyyətlərin təsviri, bu fəaliyyətlərə görə məsul şəxslər və onların həyata keçirilməsi qrafiki
- **Cədvəl**, monitorinq üçün göstəricilərlə təsvir edilmiş sübutlar və dəstəkləyici sənədlər kimi ölçmə və qiymətləndirmə alətləri də daxil olmaqla prosesin qiymətləndirilməsi və monitorinqi (həm daxili, həm də xarici)
- Təkmilləşdirmə dövrü üçün anlaşılan **cədvəlin** hazırlanması
- Standartların siyahısı (ali təhsil müəssisəsinin ehtiyaclarına uyğun olaraq)

UniLab layihəsi quruma peşə əsaslı təhsilin təminatının hazırkı inkişaf vəziyyətinə uyğun olan standartlarını seçməyi tövsiyə edir. Müxtəlif fəaliyyətlərə cavabdeh olan heyət daha sonra bunları həyata keçirir və müntəzəm monitorinq vasitəsilə keyfiyyətə zəmanət verilir və sistemin təkmilləşdirilməsi üçün tövsiyələr verilir. UniLab keyfiyyət təminatı modeli peşə əsaslı təhsil

proqramlarının prinsipləri və ümumi qaydalarına uyğunlaşmaq üçün bir qrup mütəxəssis tərəfindən hazırlanmış tədbirlər toplusunu özündə birləşdirən prototipdir. Bu model heç bir xarici sistem tərəfindən rəsmi olaraq tanınmayıb.

Bununla belə, burada müəyyən edilmiş UniLab keyfiyyəti və standartları kənar qiymətləndirmə əsasında gələcəkdə hər hansı bir akkreditasiya üçün bünövrəni təmin edə bilər.

Şəkil 1 Standartlar modelinin təkmilləşdirmə dövrü

KEYFİYYƏT PLANINDAN FAYDALANANLAR

Bu keyfiyyət planının əsas məqsədi ondan yararlananlar üçün peşə əsaslı təhsil proqramlarının keyfiyyətli çatdırılmasına zəmanət verməkdir. Keyfiyyət planından yararlananların spesifik xüsusiyyətləri müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə görə fərqli olsa da, onlar ümumi şəkildə aşağıdakı kateqoriyalara ayrılırlar:

- **Tələbələr:** Keyfiyyət planı tələbələrə təhsillərində əldə etdikləri nəzəri bilikləri iş mühitində tətbiq etmək imkanı vermək üçün peşə əsaslı təhsil təyinatlarının təşkilini və həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədi daşıyır. Bu, peşə əsaslı təhsil təyinatlarının ali təhsil müəssisələrinin kurikulumlarına və əksinə uyğunlaşdırılmasını tələb edir. Keyfiyyət planı, həmçinin tələbələrin müxtəlif peşə əsaslı təhsil təyinatı variantları haqqında kifayət qədər məlumatla təmin edilməsini və onların peşə əsaslı təhsil təyinatı təcrübələri boyunca həm ali təhsil müəssisələri, həm də işəgötürənlər tərəfindən adekvat dəstəyin təmin edilməsini təmin etmək məqsədi daşıyır.
- **Ali Təhsil Müəssisələri:** Ali təhsil müəssisələrinin keyfiyyət planında sadalanan müxtəlif standartların tətbiqindən faydalanacağı gözlənilir, çünki bu, onlara şirkətlərlə daha sıx əməkdaşlıq etməyə, daha çox yüksək bacarıqlı tələbələrə özlərinə cəlb etməyə və müxtəlif peşə əsaslı təhsil proqramlarında rəsmiləşdirilmiş şəkildə həyata keçirilə biləcək standart

prosedurlar hazırlamağa imkan verəcək. Keyfiyyət planı ali təhsil müəssisələrindəki müxtəlif iştirakçılara müxtəlif yollarla fayda verəcəkdir. Məsələn, düzgün tətbiq olunarsa, keyfiyyət planı akademik heyətə tələbələrin və şirkətlərin ehtiyaclarını anlamaqda, təlim məqsədlərini müəyyən etməkdə və müvafiq olaraq onlara pedaqogikalarını seçməkdə dəstək verəcəkdir. Keyfiyyət planı həmçinin təhsil işçilərinə iş təyinatı təcrübələri boyunca tələbələrə nəzarət etmək üçün lazımi təlimlərin verilməsini nəzərdə tutur (aşağıdakı “Məsləhətçilər/Mentorlar” bölməsinə baxın. İnzibati heyət də keyfiyyət planından yararlanacaq, çünki bu plan peşə əsaslı təhsil və təyinatlara qeydiyyatdan keçirməkdə, tələbələrdən və ya şirkətlərdən gələn peşə əsaslı təhsil ilə əlaqəli sualları cavablamaqda, şirkətlər və təqdim etdikləri təyinat imkanları ilə bağlı cari məlumat bazası saxlamaqda onlara dəstək verəcək. Bu, həmçinin onlara peşə əsaslı təhsil və təyinatlarının adekvat şəkildə maliyyələşdirilməsi, monitorinqi və təkmilləşdirilməsi barədə istiqamət verəcək.

- **Şirkətlər:** Keyfiyyət planı tələbələrə təyinat və peşə əsaslı təhsil təklif edən və ya bunu etməkdə maraqlı olan şirkətlərə fayda verir. Ali təhsil müəssisələrini şirkətlərin ehtiyaclarını təhlil etmək üçün vasitələrlə təmin etməklə, o, peşə əsaslı təhsilin və yerləşdirmələrin şirkətlər və onların fəaliyyətləri üçün faydalı və uyğun olmasını və şirkətlərin və ali təhsil müəssisələrinin peşə əsaslı təhsilin həyata keçirilməsində bir-birini dəstəkləməsini təmin edəcək. O, xüsusi olaraq şirkətlər daxilində təyin olunmuş işçi heyətini (“məsləhətçilər/mentorlar” haqqında aşağıdakı bölməyə baxın) həm tələbələrə, həm də şirkətə fayda verəcək şəkildə təyinatlar üzrə mentorluq etmək üçün lazım olan təlim və resurslarla təmin etmək və onları istiqamətləndirmək üçün ehtiyac duyduqları öyrənmə, nəzarət və qiymətləndirmə vasitələri ilə təchiz etmək məqsədi daşıyır.
- **Məsləhətçilər/Mentorlar:** Tələbələrin öz peşə əsaslı təhsil təyinatlarına uğurla keçidini təmin etmək üçün onlara “məsləhətçilər” - ali təhsil müəssisələrindən təyin olunmuş akademik heyət və “mentorlar” – təyinat təlimləri keçirən müəssisənin təyin olunmuş peşəkar işçiləri rəhbərlik edir. Məsləhətçilərin/mentorların işi təyinatla həddəndirilir, həmçinin, tələbələrin və onların gələcək iş yerinin hazırlanmasını, müqavilə tələblərinin müəyyən edilməsini və yerinə yetirilməsini və təyinat zamanı tələbənin qarşılaşdığı hər hansı problemin vaxtında və effektiv şəkildə həllini nəzərdə tutur. Məsləhətçilərə/mentorlara həmçinin təyinat zamanı vaxtaşırı baxış keçirmək və qiymətləndirmələr aparmaq, sonda isə yekun olaraq nəzərdən keçirmək və dərinəndən mülahizə etmək tapşırılıb. Bu sənəd, vasitələrin və dəstəkləyici sənədlərin əlavə siyahısı, bütün bu fəaliyyətlər və onları uğurla başa çatdırmaq üçün mentorların/məsləhətçilərin öhdəsinə götürməli olduğu təlimlərə dair təlimatı təqdim edir.
- **Yerli hakimiyyət orqanları:** Ali təhsil müəssisələri, tələbələr və şirkətlər arasında potensial vasitəçilər kimi yerli hakimiyyət orqanları peşə əsaslı təhsil və təyinatların həyata keçirilməsində mühüm rol oynaya və keyfiyyət planından faydalana bilər. Xüsusilə, keyfiyyət planı tələbələrin şirkətlərlə uyğunlaşdırılması proseslərinin standartlaşdırılmasını, şirkətlərin məlumat bazalarının və mümkün peşə əsaslı təhsil imkanlarının hərtərəfli və müasir olmasını, şirkətlərin və ali təhsil müəssisələrinin bir-birlərinin ehtiyaclarını anlamaq üçün müntəzəm olaraq əlaqə saxlamasını təmin edir. Nəticədə yerli hakimiyyət orqanları vəsaitləri (məsələn, təqaüdlər, tələbə təqaüdləri və ya kreditlər) daha səmərəli şəkildə ayıra, şirkətləri və tələbələri bir-birilə daha effektiv şəkildə uyğunlaşdırma və nəticədə uzunmüddətli perspektivdə yerli sənayeni və iqtisadiyyatı gücləndirə bilər.

STANDARTLAR, ƏSAS GÖSTƏRİŞLƏR VƏ VASİTƏLƏR

A. Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının planlaşdırılması

Standart №1: Əlaqə və məlumat müddəaları

Əsas göstəricilər:

1.1 Ali təhsil müəssisəsi ictimai, hərtərəfli və əlçatan məlumatları təqdim edir:

- Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının kurikulumları (məzmun, tədris və təlim metodologiyaları, qiymətləndirmə prosesləri, tələbələrin əldə etmələri gözlənilən səriştələr, məzunların keçə biləcəyi mümkün karyera yolları, proqramların konkret sektorlarda əmək bazarının ehtiyaclarına uyğunluğu və beynəlxalq mobillik imkanları daxil olmaqla).
- Rüşumlar, müvafiq əlaqələr və qeydiyyat prosesi haqqında aydın məlumat.

1.2 Təqdim olunan məlumat aşağıdakılar da daxil olmaqla Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarını təbliğ edir:

- Nəticələr və səmərəlilik haqqında təfərrüatlar (məsələn, məşğulluq dərəcələri)
- Benefisiarlara görə müxtəlif səviyyəli məlumat. Bununla belə, məlumat həmşə Peşə Əsaslı Təhsil təyinatlarına və proqramları haqqında ümumi və ictimai məlumatlara əsaslanır.

1.3 Məlumat həmçinin aşağıdakı elementləri əhatə edir:

- Peşə əsaslı təhsil proqramları üçün məzun olma faizi
- Əvvəlki təcrübənin tanınması və təsdiqi imkanları (Əgər Tərəfdaş Ölkələrdə Əvvəlki öyrənmənin tanınması sistemi mövcuddursa)
- Peşə əsaslı təhsil proqramını tamamladıqdan sonra məşğulluq dərəcələri

Sübutlar və təsdiqediciləri sənədlərə vərəqələr, veb saytlar, onlayn tədbirlər, forumlar və hesabat sənədləri daxil ola bilər.

Faydalı Vasitə: **Rəqəmsal portal** (1.1,1.2,1.3 göstəricilərinə uyğundur) tələbələrin, şirkətlərin və ali təhsil müəssisəsinin əməkdaşlarının Peşə Əsaslı Təhsil proqramları haqqında məlumat əldə edə, paylaşa və yeniləyə biləcəyi bir pəncərədir. O, müxtəlif benefisiarların bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olması və Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarını və əlaqədar imkanları araşdırmaq, müqayisə etmək və ictimailəşdirmək üçün platforma təqdim edir.

Standart №2: İnsan resurslarının inkişafı və adekvat vəsaitlərin ayrılması

Əsas göstəricilər:

2.1 Universitet işçiləri və mütəxəssisləri səfərbər edir və hazırlayır :

- Təlim təklifləri və Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarında iştirak edən işçilər (daxili/xarici) arasında tələb olunan səriştələrin müəyyən edilməsi

- İşçilərə qeyd olunan səriştələri əldə etməyə imkan verən xidmətqabağı və xidmətdaxili təlimlərin təmin edilməsi
- Təlim dizaynı və tədrisinə əmək bazarından ekspertlərin və peşəkarların cəlb edilməsi

2.2 Ali təhsil müəssisəsi fondları şaxələndirmək yolu ilə Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının davamlılığını təmin edir:

- ictimai və özəl mənbələr
- müəssisələr tərəfindən təklif olunan təqaüdlər və regional və ya milli səviyyədə dövlət fondlarından verilən töhfələr

Sübutlar və təsdiqedicə sənədlərə Sübutlar və təsdiqedicə sənədlərə kadrların ixtisasları, təlim planları, CV-lər, peşəkar müsahibələr, yaxşı təcrübə mübadiləsi, müstəqil provayderlərin subpodratının bağlanması, personalın şəxsi və peşəkar davamlı təliminin sübutu, binalar üçün icarə müqavilələri, avadanlıqların hesab-fakturaları, maliyyələşdirən təşkilatlarla müqavilələr, maliyyə mənbələrinin sübutları daxil ola bilər,

Faydalı Vasitə: Repetitorların təlimi (2.1-ci göstəriciyə uyğun) ali təhsil müəssisələrindəki repetitorlara və ya mentorlara və ya tələbələrə Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrini həyata keçirməyə nəzarət edən şirkətlərə yönəldilmişdir. Təlimin məqsədi repetitorlara/mentorlara Peşə Əsaslı Təhsilin məqsədi və prosedurları haqqında anlayış vermək və beləliklə, tələbələrə Ali təhsil müəssisələrinin və şirkətin gözləntilərini qarşılamaq, eyni zamanda öz peşəkar və akademik inkişafalarını davam etdirməkdə dəstək olmaq

B. Peşə Əsaslı Təhsil Proqramlarının Tətbiqi

Standard №3: Peşə əsaslı təhsil yerləşdirməsinin Ali təhsil müəssisəsinin kurikulumu və əmək bazarının tələbləri ilə uyğunluğu

Əsas göstəricilər:

3.1 Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakılar üçün şirkətlərin və tələbələrin ehtiyaclarını təhlil edir:

- **Peşə əsaslı təhsil** proqramlarının məzmununu və kontekstlərini proqramın məqsədlərinə və iştirakçıların ehtiyaclarına uyğunlaşdırmaq
- Mövcud maliyyəni nəzərə almaq
- **Peşə əsaslı təhsil** proqramlarının məzmununu müvafiq ixtisas tələbləri ilə uyğunlaşdırmaq və öz növbəsində bunları əmək bazarının ehtiyacları ilə uyğunlaşdırmaq

3.2 Universitet məzmunu müəyyən edir, proqramları həyata keçirir və aşağıdakı xidmətlərin göstərilməsini təşkil edir:

- **Peşə əsaslı təhsil** proqramlarının razılaşdırılmış təlim məqsədlərinə və bütün qaliblərin ehtiyaclarına uyğunlaşdırılması
- Peşə əsaslı təhsil proqramlarına resursların adekvat şəkildə ayrılması (adekvat inzibati və akademik məkanların təmin edilməsi daxil olmaqla)

Sübutlara və təsdiqedicilərə məqsədəuyğunluq meyarları, əmək bazarı ilə birgə konstruktiv yanaşma və dialoqun sübutları, planlaşdırmanın uyğunlaşdırılması (yerləşdirmə/kurslar), dərslər cədvəlləri, hibrid təhsil daxil olmaqla pedaqoji metodlar, akademik və inzibati heyətlə əlaqələr, müqavilələr (universitetlər, işəgötürənlər, tələbələr və işəgötürənlər arasında) diplom və kvalifikasiya çərçivəsi daxil ola bilər.

Faydalı Vasitə: Ali təhsil müəssisələri və şirkətlər, tələbələr və şirkətlər, tələbələr və ali təhsil müəssisələri arasındakı razılaşmalar (3.2-ci göstəriciyə uyğun) peşə əsaslı təhsil yerləşdirmə şərtlərini rəsmiləşdirmək və bütün iştirakçı tərəflərin kurikulumun, proqramın və ixtisasın tələblərinə cavab verməsini təmin etmək məqsədi daşıyır. Peşə əsaslı təhsil yerləşdirilməsi bunun bir hissəsini təşkil edir. Müqavilələr həmçinin peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələri həyata keçirən tələbələr üçün şirkətlərin gözləntilərini müəyyən etmək üçün çox vacibdir.

Standard № 4: Müvafiq və adekvat material və resursların təmin edilməsi və yenilənməsi

Əsas göstəricilər:

4.1 Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakıları təmin edən müvafiq materialları, alətləri və şəraiti təmin edir:

- Peşə əsaslı təhsil proqramlarının razılaşdırılmış təlim məqsədlərinə və bütün benefisiarların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılması
- Müxtəlif yerlərdə (müəssisələr, universitetlər və digər müvafiq saytlar) peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələrinin uğurla həyata keçirilməsi. Bunun üçün peşə əsaslı təhsil tələbələrinin akademik və peşəkar inkişaflarında dəstək verəcək lazımi təlim və tədris materialları və alətləri ilə təchiz edilməsi tələb olunur.

4.2 Ali təhsil müəssisəsi resurslarının tələblərə cavab verdiyinə və müvafiq standartlara uyğun olmasına zəmanət verir:

- Resursları və materialları mütəmadi olaraq yoxlamaq və yeniləmək, onların tam işləməsini və tələb olunan xidmətləri yerinə yetirməsini təmin etmək
- Onların proqram tələblərinə uyğun olmasını təmin etmək üçün müvafiq standartları tez-tez nəzərdən keçirmək

Sübutlar və təsdiqedicilər sənədlərə müqavilələr, binalar üçün hesab-fakturalar və sənədlərin uyğunluğu, uyğunluğun yoxlanılması sübutu və uyğunluq standartları daxil ola bilər.

Faydalı Vasitə: Peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələri ilə məşğul olan şirkətlərin və tələbələrin (bax. Standart №3), müqavilələr (indikator 4.1-ə uyğun) və əlavə inventarların (indikator 4.2-yə uyğun) öhdəliklərini müəyyən etməklə yanaşı, ali təhsil müəssisələrini onların resurslarına, materiallarına və infrastrukturuna görə məsuliyyət daşıyır və peşə əsaslı təhsil proqramlarını təmin etməyi öhdələrinə götürdükləri infrastruktur. Bunlar tələbələrə peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələri boyunca dəstək olmağa və tələbələrin peşə əsaslı təhsil təcrübəsinin onların təhsil proqramına kifayət qədər inteqrasiyasını təmin etməyə xidmət edir.

C. Peşə Əsaslı proqramlarının monitorinqi

Standart n°5: Peşə Əsaslı Təhsil proqramının tətbiqinin dəyərləndirilməsi

Əsas göstəricilər

5.1 Şagirdlərin Peşə Əsaslı Təhsil proqramı üzrə öyrənmələri ölçülə bilən məqsədlər əsasında sənədləşdirilir, qiymətləndirilir və dəyərləndirilir. Bu, aşağıdakıları ehtiva edir:

- Peşə Əsaslı Təhsil proqramının kurikulumlarında və bütün proqram üçün müxtəlif maraqlı tərəflər, səlahiyyətli və şirkətlərlə müqavilələrdə təlim məqsədlərinin müəyyən edilməsi
- Tələbələrin və digər benefisiarların ehtiyaclarına uyğun olaraq qiymətləndirmələrin aparılması
- Tələbələrin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinə həm ali təhsil müəssisəsinin, həm də şirkətin cəlb edilməsi

5.2 Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmələr hazırlayır və Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirməsinin keyfiyyətini aşağıdakılara əsaslanaraq qiymətləndirir:

- Yerləşdirmənin monitorinqi üçün həyata keçirilən alətlər (tyutorlar və supervayzerlər tərəfindən)
- Yerinə yetirilən vəzifələr, əldə edilmiş məqsədlər və təlim proqramları ərzində əldə edilmiş bacarıqlar üzrə göstəricilər və dərəcə
- Peşə Əsaslı Təhsil proqramının bütün elementlərinin nəzərdən keçirilməsi (məsələn, biznes-universitet əməkdaşlığı, maliyyələşdirmə, Peşə Əsaslı Təhsil dizaynı, Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının tədqiqi və təşviqi, tələbələrin qeydiyyatı, qiymətləndirmə, məzuniyyət, iş qəbulla bağlı sorğular)

İsbatlar və təsdiqedicilər sənədlər proqram təhlili, nəzarət/tərbiyəçi hesabatları, razılaşmalar, özünüdiaqnostika alətləri, qiymətləndirmələr, öyrənmə gündəlikləri, dövrü icmallar və monitorinq qeyd dəftərlərini əhatə edə bilər.

Faydalı: Tələbələrin yerləşdirmə müddətində saxladıqları gündəliklər və tələbələrin öz mentorları/tyutorları ilə öyrəndiklərini müzakirə etdikləri dövrü icmallar və qiymətləndirmələr (5.1 göstəricisinə uyğun) tələbələrin Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirməsi zamanı irəliləyişlərini sənədləşdirməyə və qiymətləndirməyə xidmət edir. Onlar tələbələrin şirkət daxilində fəaliyyətləri, onların həyata keçirdikləri təhsil proqramının tədris planı ilə necə əlaqəli olduqları və tələbələrin şirkətlərin fəaliyyətinə töhfələri haqqında dəqiq hesabat təqdim etməlidirlər ki, bu da tələbələrin ədalətli və dəqiq qiymətləndirilə bilməsinə imkan yaradır. Bundan əlavə, tələbələr öz akademik və peşəkar inkişaflarını nümayiş etdirən WBL yerləşdirmələri əsasında portfoliolar (5.1 və 5.2 göstəricilərinə uyğun) yaratmalıdırlar. Bu portfoliolar tələbələr tərəfindən iş və ya təcrübə üçün müraciət edərkən istifadə oluna bilər, eyni zamanda onların Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsində Ali Təhsil Müəssisələrinə dəstək ola bilər.

Standard n°6: Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının məzmununun qiymətləndirilməsi

Əsas göstəricilər

6.1 Ali təhsil müəssisələri tələbələrin Peşə Əsaslı Təhsil proqramları çərçivəsində müvafiq iş və sektorlar üzrə səriştələrin inkişafını daha yaxşı dəstəkləmək üçün öyrəndikləri dərsləri öz kurikulumlarına və proqram məzmunlarına tətbiq edirlər. Buna daxildir:

- Tələbələrə müvafiq sektorlar haqqında əsas anlayışı təmin etmək və onları Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrində inkişaf etmək üçün zəruri texniki və personal bacarıqlarla təchiz etmək üçün akademik proqramlarının məzmununu müntəzəm olaraq nəzərdən keçirmək
- Tələbələri bu bilik və bacarıqlara və onları iş mühitində tətbiq etmək bacarıqlarına görə sınaqdan keçirən qiymətləndirmə üsullarının hazırlanması

6.2 Ali təhsil müəssisələri və şirkətlər Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrinin real ehtiyaclara əsaslanmasını təmin etmək üçün təcrübə və bilikləri bölüşürlər. Buna nail olunur:

- Qarşılıqlı anlaşmanı mütəmadi olaraq yeniləmək, məsələn həmyaşıdların öyrənmə təcrübələri, bilik mübadiləsi və konfranslar vasitəsilə
- Həm ali məktəblərdən, həm də şirkətlərdən tyutorlar və mentorlar arasında sıx tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması və müntəzəm ünsiyyət və mübadilənin təşviq edilməsi.

6.3 Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələri nəzərəcarpacaq nəticələrə gətirib çıxarır, xüsusən şirkətlər tərəfindən tələbələrə edilən təkliflərin artması:

- yerləşdirmə/təlim/staj imkanları
- tam və uzunmüddətli məşğulluq

İsbat və təsdiqedicə sənədlərə əmək yarmarkaları, vəkillik, biznesin inkişafı ilə bağlı araşdırma və təhlil, yarmarkalarda iştirak, Peşə Əsaslı Təhsilin təşviqi üçün təşkilatlara və assosiasiyalara üzvlük və ya şəbəkələr, peşəkar sektorların ən son texnologiyasını yaradan sorğular, tələbələrin uğurlu işə qəbulu haqqında məlumatlar daxil ola bilər.

Faydalı: Ali təhsil müəssisələri müxtəlif növ sorğular həyata keçirə bilər (6.1 göstəricisinə uyğun), məs. tələbələrin və şirkətlərin Peşə Əsaslı Təhsil proqramlarının məzmununu, uyğunluğunu və ümumi keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrindən və ya məzun olduqdan sonra məşğulluq sorğularından məmnunluğunu ölçən sorğular. Ali təhsil müəssisələri yalnız Peşə Əsaslı Təhsil yerləşdirmələrinin tələbələrin və şirkətlərin tələblərinə cavab verib-vermədiyini müəyyən edə bilməz, həm də tələbələrin işə düzəlmələri haqqında məlumat əldə edə bilərlər.

D. Peşə əsaslı təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi

Standart №7: İddialara problem həll etmə yanaşmasının tətbiqi

Əsas göstəricilər

7.1 Ali təhsil müəssisələri Peşə əsaslı təhsil yerləşdirməsi zamanı yarana biləcək hər hansı problem və ya çətinlikləri həll etmək üçün problemlərin həlli proseslərini hazırlayır. Belə proseslər aşağıdakılarla müəyyən edilir:

- tələbələrin, şirkət nümayəndələrinin, akademik heyətin və digər maraqlı tərəflərin Peşə əsaslı təhsil proqramı ilə bağlı təcrübələri ilə əlaqəli problem, risk və ya iddia barədə məlumat verə biləcəkləri məxfi rabitə kanallarının yaradılması
- Ali təhsil müəssisəsi daxilində bu iddiaların və hesabatların qəbulu və işlənməsi üçün ali təhsil müəssisəsində işçilərin təyin edilməsi

7.2 Ali təhsil müəssisəsi bütün maraqlı tərəfləri əhatə edən fəaliyyətlər üçün iddia və riskləri idarə etmək üçün prosedurları həyata keçirir. Bura daxildir:

- iddiaların və hesabatların müəyyən edilməsi, təsnifatı və cavablandırılması üçün prosedurların yaradılması və saxlanması
- iddiaların və hesabatların baxılmasına cavabdeh olan işçi heyətinin bu cür iddia və hesabatlarla peşəkar şəkildə məşğul olmasını və bunun üçün Peşə əsaslı təhsil proqramları haqqında kifayət qədər və müasir biliyə malik olmasını təmin etmək.

Sübutlar və təsdiqedicilərin sənədləri iddiaların qəbulunun təsdiqi, cavablar, məmnuniyyət anketi və iddiaların təhlili daxil ola bilər.

Faydalı alət: Hər bir Peşə əsaslı təhsil proqramı üçün həyata keçirilən standart **sorğular və şikayətlər proseduru** (indikator 7.1 və 7.2-yə uyğundur) ali təhsil müəssisələrində problemlərin həlli və iddiaların baxılmasına ümumi yanaşmanın təmin edilməsinə xidmət edir. İddialar tələbələr, şirkətlər və digər maraqlı tərəflər tərəfindən verilə bilər. İddianın qəbulu, işlənməsi və ötürülməsi vəzifəsi daşıyan inzibati heyətlə yanaşı, hər bir akademik şöbədə iddianın qəbul edilməsi və lazımı tədbirin görülməsinə cavabdeh olan təyin edilmiş işçi heyəti (məsələn, Peşə əsaslı təhsil proqramı koordinasiyaçısı) olmalıdır. Sorğular və şikayətlər proseduru müxtəlif növ iddiaları uyğunlaşdırmalı və emal etməyi bacarmalı və sorğunun/şikayətin ciddiliyindən və ağırlığından asılı olaraq müxtəlif fəaliyyət yolları təklif etməlidir.

Standart №8: Davamlı təkmilləşdirmə yanaşması

Əsas göstəricilər

8.1 Universitet qiymətləndirmə və iddiaların təhlili əsasında təqdim etdiyi xidmətləri təkmilləşdirmək üçün tədbirlər hazırlayır. Onlar bunu etməklə:

- edilən hesabatları və iddiaları qiymətləndirir və onları təkrarlanan məsələlər və problemlər baxımından təhlil edir
- bu məsələlər və problemlər əsasında təkmilləşdirilməli sahələrin müəyyən edilməsi və onların həlli üçün zəruri tədbirləri həyata keçirir.

8.2 Ali təhsil müəssisəsi işçilərin ixtisasının artırılmasına və davamlı peşəkar inkişafına zəmanət verir

- xidmətqabağı təlimə əlavə olaraq (bax. Standart №2), ixtisasartırma təlimi və Peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələrinə nəzarət etməkdən məsul olan repetitorlar üçün davamlı peşəkar inkişafın yaradılması
- həmyaşıdlarla məsləhətləşmə və öyrənmə üçün platformaların yaradılması və şöbə menecerlərinin öz tabeliyində olanlarla müntəzəm nəzarət görüşləri keçirməsini təmin etmək

Sübutlar və təsdiqedicilər sənədlər tələbələrin Peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələrini tərk etmələrinin səbəblərinin və narazılıqların əsas səbəblərinin müəyyənləşdirilməsi, təkmilləşdirmə üçün fəaliyyət planlarını, repetitorların və digər işçilərin davamlı peşəkar inkişafı üçün təlim materiallarını əhatə edə bilər.

Faydalı Alətlər: Peşəkar inkişafın yuxarıdan-aşağı metodunu izləmək əvəzinə, **özünü əks etdirən davamlı təkmilləşdirmə yanaşması** Peşə əsaslı təhsil yerləşdirmə işçilərinə peşəkar inkişafını öz əllərinə almaq imkanı verir. Repetitorlar/mentorlar bunu tələbələrin Peşə əsaslı təhsil yerləşdirmələri üzrə nəzarət təcrübələrini xatırlayaraq, nəzərdən keçirərək və təhlil edərək, çətinlikləri və onlara verilən cavabları müəyyən edərək və nəzarət təcrübələrini təkmilləşdirmək (yaxud fərdi və ya kollektiv şəkildə) yollarını inkişaf etdirməklə hazırlayırlar. İdeal olaraq, ali təhsil müəssisələri bu özünü əks etdirən davamlı təkmilləşdirmə yanaşmasını işçi heyəti üçün rəsmiləşdirilmiş davamlı peşəkar inkişafa daxil etməli və müvafiq olaraq akkreditasiya etməlidir.